

Bezpečnost práce ve školství

Obsah

1 Úvod 2

2 Zásady pro zajištění bezpečnosti a ochrany
zdraví při práci 2

3 Rizikové faktory 9

4 Osobní ochranné pracovní prostředky 12

5 Zdravotní způsobilost 13

6 Péče o zdraví a bezpečnost dětí a žáků 14

7 Související předpisy 24

Vydal: Výzkumný ústav bezpečnosti
práce, Jeruzalémská 9, Praha 1

Rok: 2004

Vydání: první

Zpracoval: Ing. Vojtěch Mráz

1 Úvod

Bezpečnost a ochrana zdraví při práci (BOZP) spočívá především ve vytváření podmínek pro výkon práce v bezpečném a zdraví neohrožujícím prostředí. V resortu školství jsou stanovené povinnosti v oblasti BOZP dvojnásobně těžší než v jiných odvětvích, protože vedle zaměstnanců se ve školách a školských zařízeních pohybuje hlavní objekt vzdělávacího procesu – děti a žáci. Problematika bezpečnosti práce ve školství je velmi složitá, protože zasahuje do mnoha speciálních oborů, neboť školství připravuje pracovníky pro všechny profese a obory.

2 Zásady pro zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

Zásady bezpečnosti a ochrany zdraví při práci jsou dále uvedeny jako výběr povinností zaměstnavatelů z ustanovení zákoníku práce a některých souvisejících předpisů.

a) **Prevence rizik** (§ 132a zákoníku práce)

Prevenčí rizik se rozumí všechna opatření vyplývající z právních a ostatních předpisů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a z opatření zaměstnavatele, která mají za cíl předcházet rizikům, odstraňovat je nebo minimalizovat působení neodstranitelných rizik.

Předcházení rizikům ve školství Při stanovení konkrétních opatření péče o bezpečnost a ochranu zdraví žáků vychází škola z vyhledávání, posuzování a zhodnocení rizik spojených s činnostmi a prostředím v celém režimu žáka ve škole v rámci výchovného a vzdělávacího působení. Bere v úvahu možné ohrožení žáků při výuce jednotlivých předmětů, při přesunech žáků v obci v rámci školního vyučování a při účasti školy na různých akcích pořádaných ve škole i mimo školu. Přihlíží k věku žáků, jejich schopnostem, fyzické a duševní vyspělosti, zdravotnímu stavu a ukázněnosti žáků. Škola v rámci výchovného působení seznamuje žáky s veškerým povinným rozsahem učiva týkajícího se ochrany zdraví žáků, s riziky a ohrožením při dopravním provozu na komunikacích, při jejich mimoškolních aktivitách a v době školních prázdnin.

b) Školení. Informace. Pokyny. Poučení žáků (§ 133 odst. 1 písm. e) a f), § 35 odst. 2 ZP; Metodický návod k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v regionálním školství)

Zaměstnavatel je povinen

- zajistit zaměstnancům školení o právních a ostatních předpisech k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, které doplňují jejich kvalifikační předpoklady a požadavky pro výkon práce, které se týkají jejich práce a pracoviště; pravidelně ověřovat jejich znalost a soustavně vyžadovat a kontrolovat jejich dodržování
- zajistit zaměstnancům, zejména zaměstnancům v pracovním poměru na dobu určitou, **mladistvým a jejich zákonným zástupcům**, podle potřeb vykonávané práce ve vhodných intervalech dostatečné a přiměřené informace a pokyny o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci, zejména formou seznámení s riziky, s výsledky vyhodnocení rizik a s opatřeními na ochranu před působením těchto rizik, která se týkají jejich práce a pracoviště. Těhotné a kojící ženy a matky do konce devátého měsíce po porodu je dále povinen seznámit s riziky a jejich možnými účinky na těhotenství nebo kojení a učinit potřebná opatření, včetně opatření, která se týkají snížení rizika duševní a tělesné únavy a jiných druhů tělesné a duševní zátěže spojené s vykonávanou prací, a to po celou dobu, kdy je to nutné k ochraně jejich bezpečnosti nebo jejich zdraví. Informace a pokyny je třeba zajistit zejména při přijetí zaměstnance, při jeho převedení, přeložení

nebo změně pracovních podmínek, změně pracovního prostředí, zavedení nebo změně pracovních prostředků, technologie a pracovních postupů.

Čím začít při zajišťování školení?

Především zpracováním podrobného seznamu prací a činností, které zaměstnanci v rámci plnění pracovních úkolů vykonávají. Zdroji vzdělávání jsou právní předpisy k zajištění BOZP, ostatní předpisy k zajištění BOZP (např. technické normy), výsledky hodnocení rizik a opatření na ochranu před jejich působením, požadavky zaměstnavatele a pokyny k zajištění BOZP, dokumentace o strojích, technických zařízeních a technologiích a výsledky prověrek BOZP, opatření z nežádoucích událostí na pracovištích.

Druhy školení o právních a ostatních předpisech k zajištění BOZP

1. Školení při nástupu do práce
2. Školení v průběhu pracovního poměru
  - Poskytování informací a pokynů
  - Opakované školení
  - Školení vedoucích zaměstnanců
  - Školení zaměstnanců v odborných profesích
  - Školení zaměstnanců – cizích státních příslušníků

Co platí pro všechna školení, informace a pokyny

Zákoník práce ukládá zaměstnavateli povinnost ověřovat u zaměstnanců znalost právních a ostatních předpisů k zajištění BOZP, zaměstnance zase zavazuje povinností podrobit se takovému ověření.

Dokumentace

Zaměstnavatel musí vést o školeních, informacích a pokynech dokumentaci.

Poučení žáků

Škola zajistí, aby žáci byli poučeni a podrobně instruováni o možném ohrožení zdraví a bezpečnosti při všech činnostech, jichž se účastní při výchově a vyučování nebo v přímé souvislosti s tím.

Žáky zároveň seznámí s konkrétními bezpečnostními pokyny a se zásadami bezpečného chování a s čím se mohou žáci ve škole a v okolí setkat (např. nebezpečí od neznámých lidí, nebezpečí šikany ze strany spolužáků, apod.) Seznámí žáky s ustanoveními bezpečnostních předpisů a pokynů, pokud se vztahují na příslušnou činnost, akci nebo pracoviště a průběžně s ustanoveními školního řádu, řádů dílen, laboratoří, odborných pracoven, sportovních zařízení, tělocvičen a hřišť a jiných pracovišť a s

dalšími opatřeními školy, jež mohou mít bezpečnostně preventivní význam. Pokud to stanoví bezpečnostní předpisy, nebo je-li to odůvodněno rizikem činnosti, budou žáci z těchto znalostí přezkoušeni. O provedeném poučení žáků učiní škola záznam. Žáky, kteří nebyli v době poučení přítomni, je třeba v nejbližším vhodném termínu poučit. Ve složitějších případech, zejména při instruování o obsahu závažných bezpečnostně technických předpisů a pokynů, se pořídí zápis podepsaný žáky, z něhož lze podle potřeby zjistit konkrétní obsah provedené instruktáže

c) První pomoc a ošetření (§ 133 odst. 1 písm. h), § 99 odst. 6, §134 písm. f), § 139 odst. 2 ZP, příloha 11 nař.vl.č. 178/2001 Sb. ve znění pozdějších předpisů; Metodický návod k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v regionálním školství)

Škola zajistí, aby byly vytvořeny podmínky pro včasné poskytnutí první pomoci a lékařského ošetření při úrazech a náhlých onemocněních. Odpovídá za vhodné rozmístění lékárníček první pomoci s potřebným vybavením. Rovněž zajistí, aby se zásadami poskytování první pomoci byli seznámeni žáci (jde o základní učivo), všichni pedagogičtí pracovníci a potřebný počet ostatních pracovníků. Na vhodných místech umístí seznam telefonních čísel zdravotnických zařízení zajišťujících dopravu raněných, nemocných a rodiček. O provedených opatřeních informuje kromě pedagogických pracovníků a ostatních zaměstnanců školy i žáky. Podle závažnosti úrazu a s ohledem na věk postiženého žáka, případně dalších okolností, zajistí jeho doprovod do zdravotnického zařízení a zpět, nebo domů. O události a provedených opatřeních informuje neprodleně zákonného zástupce žáka. Přiměřená opatření k zajištění první pomoci provede škola i při školních akcích konaných mimo školu.

d) Kouření na pracovištích (§ 133 odst. 1 písm. j) ZP; Pracovní řád pro zaměstnance škol a školských zařízení)

Zaměstnavatel je povinen zajistit dodržování zákazu kouření na pracovištích stanoveného zvláštními právními předpisy. Této povinnosti zaměstnavatele odpovídá v zákoníku práce povinnost zaměstnanců dodržovat zákaz kouření na pracovištích, kde pracují také nekuřáci. Zvláštním předpisem, který vymezuje případy, kdy platí zákaz kouření, je zejména zákon č. 37/1989 Sb., ve znění p.p., který zakazuje kouřit mj. i na schůzích, poradách a jednáních konaných v uzavřených místnostech, v pracovních místnostech, kde účinkům kouření jsou vystaveni nekuřáci, **ve školách**, s výjimkou prostor k tomu vyhrazených.

e) Pracovní podmínky žen a mladistvých (§ 83 odst. 2 písm. d), § 89 odst. 1, § 133 odst. 1 písm. f) a odst. 2, § 134c odst. 6, § 149, § 150 až 168, § 232 odst. 2, § 274 odst. 2 ZP; Pracovní řád pro zaměstnance škol a školských zařízení)

Školy dodržují zákazy prací platné pro ženy a zákazy prací mladistvým a podmínky, za nichž mohou mladiství tyto práce výjimečně konat z důvodů přípravy na povolání. (ZP § 167, vyhl. č. 288/2003 Sb.) Ředitel školy přeruší studium žákyni pro těhotenství a mateřství, jestliže praktické vyučování probíhá při pracích a na pracovištích zakázaných těhotným ženám a matkám do konce devátého měsíce po porodu podle zvláštních předpisů.

f) Prověrky BOZP (§ 136a odst. 4 ZP; Metodický návod k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v regionálním školství, pokyn MŠMT k prohloubení kontrolní činnosti a k provádění prověrek na úseku bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v organizacích resortu školství) Zaměstnavatel je povinen organizovat nejméně jednou v roce prověrky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci na všech pracovištích a zařízeních zaměstnavatele v dohodě s příslušným odborovým orgánem nebo zástupcem zaměstnanců pro oblast BOZP a zjištěné nedostatky odstraňovat. Výsledek prověrky je prověřkovou komisí zpracován ve formě „Zprávy o provedení prověrky BOZP“. Plán ozdravných opatření zahrnuje Závady odstranitelné vlastními prostředky (název závady, termín odstranění, náklady, zodpovídá), závady odstranitelné v následujících dvou letech, závady velkého rozsahu, dále pak závady, jejichž odstranění není doposud zajištěno a požadavky na majitele budov.

g) Pracovní úrazy. Nemoci z povolání. Školní úraz. Odpovědnost za škodu (§ 133c odst. 1 až 5 ZP; nař. vl. č. 494/2001 Sb.; Pracovní řád pro zaměstnance škol a školských zařízení, Metodický návod k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v regionálním školství)

Školní úraz. Školním úrazem je úraz, který se stal žákům při výchově a vzdělávání na školách a při činnostech, které s nimi přímo souvisejí. Výchovnou a vzdělávací činností je účast žáků při výchovné a vzdělávací práci školy, ve škole od vstupu žáků do prostor školy až do odchodu z nich, včetně doby přestávek a každá činnost vyplývající z přímé souvislosti s tím. **Školním úrazem je rovněž úraz**, který se stal žákům při akcích konaných mimo školu, organizovaných školou a uskutečňovaných za dozoru pověřené odpovědné osoby. Jedná se zejména o úrazy žáků na vycházkách, výletech, zájezdech, putováních, exkurzích, při koupání, při plaveckém a lyžařském výcviku, sportovních a turistických kurzech, při

účasti na soutěžích a přehlídkách. **Školním úrazem není úraz**, který se žákům stane na cestě do školy a zpět, nebo na cestě na místo, nebo cestou zpět, jež bylo určeno jako shromaždiště mimo areál školy při akcích konaných mimo školu. Vedoucí zaměstnanec školy, jemuž byl úraz žáka hlášen, zajistí, aby byly objektivně zjištěny a případně odstraněny příčiny úrazu. Všechny školní úrazy jsou evidovány v knize úrazů. Jde-li o úraz, který způsobil, že se žák neúčastní činnosti školy nejméně jeden den, kromě dne, kdy k úrazu došlo, je o výsledku šetření sepsán následně po ohlášení úrazu záznam

o školním úrazu na stanoveném tiskopise. Školy odpovídají v rozsahu stanoveném zvláštními předpisy žákům za škodu, která jim vznikla v důsledku školního úrazu. Odškodnění projedná škola se zákonnými zástupci žáka.

Nemoci z povolání (§ 133c odst. 6 ZP; vyhláška č. 342/1997 Sb., nařízení vlády č. 290/1995 Sb.)

Nemoci z povolání patří do zvláštní kategorie poškození zdraví zaměstnanců. Jsou to nemoci, uvedené v seznamu nemocí z povolání, který je stanoven nařízením vlády č. 290/1995 Sb., včetně podmínek, za nichž tyto nemoci vznikají. K tomu, aby zaměstnanec prokázal, že onemocněl nemocí z povolání, musí předložit důkaz, že onemocněl nemocí uvedenou v seznamu nemocí z povolání, tato nemoc vznikla za podmínek, které jsou v tomto seznamu uvedeny a zaměstnavatel, u kterého uplatňuje nárok na náhradu škody, je tím zaměstnavatelem, u kterého pracoval naposledy za podmínek, za kterých nemoc z povolání vzniká. O tom, zda půjde o nemoc z povolání, vydává posudek pouze zdravotnické zařízení, jehož součástí je oddělení nebo klinika nemocí z povolání nebo pracovního lékařství – pracovně lékařské pracoviště. Na podkladě posouzení uznávají nemoci z povolání určená zdravotnická zařízení – střediska nemocí z povolání. Jejich seznam a také postup při uznávání nemocí z povolání uvádí vyhl. č. 342/1997 Sb.

Odpovědnost zaměstnavatele za škodu při pracovních úrazech a nemocech z povolání (§ 190 až 203 ZP; Metodický návod k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v regionálním školství)

Který zaměstnavatel nese odpovědnost za škodu při PRACOVNÍM ÚRAZU? NEMOCI Z POVOLÁNÍ?

Došlo-li u zaměstnance při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním k poškození na zdraví, nebo k jeho smrti úrazem (pracovní úraz), odpovídá za škodu tím vzniklou zaměstnavatel, u něhož byl zaměstnanec v době úrazu v pracovním poměru. (**§ 190 odst. 1 zákoníku**

práce) Za škodu způsobenou zaměstnanci nemocí z povolání odpovídá zaměstnavatel, u něhož zaměstnanec pracoval naposledy před jejím zjištěním v pracovním poměru za podmínek, z nichž vzniká nemoc z povolání, kterou byl postižen. (**§ 190 odst. 3 zákoníku práce**)

Pro určení odpovědnosti ve smyslu citovaného ustanovení není rozhodné, kde se zaměstnanci pracovní úraz přihodil (onemocněl nemocí z povolání), ani to, zda vznik úrazu (nemoci z povolání) zaměstnavatel zavinil či nikoliv. Podstatné je, že úraz zaměstnanec utrpěl při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním a nemoc z povolání za podmínek, v nichž u zaměstnavatele konal práci v pracovním poměru.

Žáci, studenti (§ 206 ZP; § 27 nař. vlády č.108/1994 Sb., ve znění pozdějších předpisů; Metodický návod k zavedení jednotné metodiky evidence, výkaznictví a rozborů školní a mimoškolní úrazovosti dětí, žáků škol a výchovných zařízení a další předpisy).

1. Žáci střední školy, středního odborného učiliště, odborného učiliště, vyšší odborné školy nebo učiliště nebo studenti vysoké školy, popřípadě fakulty odpovídají škole, popřípadě fakultě nebo právnické nebo fyzické osobě za škodu, kterou jí způsobili při teoretickém nebo praktickém vyučování anebo v přímé souvislosti s ním. Pokud ke škodě došlo při výchově mimo vyučování ve školském zařízení nebo v přímé souvislosti s ní, odpovídají žáci za škodu školskému zařízení.

2. Za škodu, která vznikla žákům základních škol, základních uměleckých škol, zvláštních škol a pomocných škol při vyučování nebo v přímé souvislosti s ním, odpovídá škola, při výchově mimo vyučování ve školském zařízení nebo v přímé souvislosti s ní odpovídá školské zařízení.

Nevystupuje-li škola nebo školské zařízení v právních vztazích svým jménem a nemá-li odpovědnost vyplývající z těchto vztahů, odpovídá žákům zřizovatel školy, popřípadě školského zařízení.

3. Žákům středních odborných učilišť, odborných učilišť nebo učilišť, pokud ke škodě došlo při teoretickém vyučování ve škole a v přímé souvislosti s ním, odpovídá příslušné učiliště, pokud ke škodě došlo při praktickém vyučování u právnické nebo fyzické osoby nebo v přímé souvislosti s ním, odpovídá právnická nebo fyzická osoba, u níž se vyučování uskutečňovalo. Pokud ke škodě došlo při výchově mimo vyučování ve školském zařízení nebo v přímé souvislosti s ní, odpovídá za škodu školské zařízení. Věta druhá odst. 2 platí i zde.

4. Žákům gymnázií a středních odborných škol a žákům vyšších odborných škol, pokud ke škodě došlo při teoretickém vyučování a praktickém vyučování ve škole nebo v přímé souvislosti s ním, odpovídá právnická

nebo fyzická osoba, u níž se vyučování uskutečňovalo. Pokud ke škodě došlo při výchově mimo vyučování ve školském zařízení nebo v přímé souvislosti s ní, odpovídá za škodu školské zařízení. Věta druhá odstavce 2 platí i zde.

5. Za škodu, která vznikla studentům vysokých škol, popřípadě fakult při teoretickém vyučování a při praktickém vyučování ve škole (fakultě) nebo v přímé souvislosti s ním, odpovídá vysoká škola, popřípadě fakulta, pokud ke škodě došlo při praktickém vyučování u právnické nebo fyzické osoby nebo v přímé souvislosti s ním, odpovídá právnická nebo fyzická osoba, u níž se vyučování uskutečňovalo.

Výdělek žáka po úrazu (§ 35 odst. 2 nař. vl. č. 108/1994 Sb., ve znění pozdějších předpisů)

Ode dne, kdy měla skončit povinná školní docházka nebo studium (příprava) na střední škole, odborném učilišti, vyšší odborné škole, učilišti nebo vysoké škole, přísluší žákovi a studentovi náhrada za ztrátu na výdělku jen po dobu, o kterou se následkem pracovního úrazu, popřípadě nemoci z povolání prodloužila jeho povinná školní docházka nebo studium (příprava), po dobu pracovní neschopnosti pro pracovní úraz, popřípadě nemoc z povolání, jestliže se stal následkem pracovního úrazu, popř. nemoci z povolání invalidním a jestliže se stal následkem pracovního úrazu, popřípadě nemoci z povolání částečně invalidním, nebo byl-li uznán osobou se změněnou pracovní schopností, pokud vlastní vinou nezameškává příležitost k výdělku vykonáváním práce pro něho vhodné. Zákonné pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání je dáno v § 205d odst. 1 zákoníku práce a vyhlášce č. 125/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů). Blíže podmínky a sazby pojistného jsou dány vyhláškou MF č. 125/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů. (Ve školství činí sazba 4,2 promile z vyměřovacího základu).

h) Práva a povinnosti zaměstnanců. Práva zaměstnanců

(§ 135 odst. 1 až 3 ZP; Pracovní řád pro zaměstnance škol a školských zařízení)

Zaměstnanci mají právo na zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, na informace o rizicích jejich práce a na informace o opatřeních na ochranu před jejich působením. Jsou oprávněni odmítnout výkon práce, o níž mají důvodně za to, že bezprostředně a závažným způsobem ohrožuje jejich život nebo zdraví, popřípadě život nebo zdraví jiných osob; takové odmítnutí nelze posuzovat jako nesplnění povinnosti zaměstnance.

Zaměstnanci mají právo a povinnost podílet se na vytváření zdravého a bezpečného pracovního prostředí, a to zejména uplatňováním stanovených a zaměstnavatelem přijatých opatření a svou účastí na řešení otázek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

Povinnosti zaměstnanců (§ 135 odst. 3 a 4 ZP; Pracovní řád pro zaměstnance škol a školských zařízení, Metodický návod k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v regionálním školství)

Zaměstnanci mají právo a povinnost podílet se na vytváření zdravého a bezpečného pracovního prostředí, a to zejména uplatňováním stanovených a zaměstnavatelem přijatých opatření a svou účastí na řešení otázek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Každý zaměstnanec je povinen dbát podle svých možností o svou vlastní bezpečnost, o své zdraví i o bezpečnost a zdraví osob, kterých se bezprostředně dotýká jeho jednání, případně opomenutí při práci. Znalost předpisů a požadavků zaměstnavatele k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci je nedílnou a trvalou součástí kvalifikačních předpokladů zaměstnance.

I) Kontrolní činnost, účast zaměstnanců (§ 18, 135 odst. 3, 136, 136a ZP; Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí a žáků ve školách a školských zařízení, Metodický návod k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v regionálním školství). Dodržování podmínek pro bezpečnost a ochranu zdraví žáků kontrolují průběžně vedoucí zaměstnanci školy v rámci své působnosti. Pedagogičtí pracovníci kontrolují a vyžadují dodržování bezpečnostních předpisů a pokynů žáky. Do programu prověrek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci prováděných nejméně jednou ročně zahrnují školy také kontrolu školních dílen, laboratoří, tělocvičen, tělocvičného náradí a náčiní, školních hřišť, školních pozemků i dalších školních pracovišť užívaných žáky, včetně jejich vybavení. Pokud se na ně a na jejich vybavení vztahují zvláštní bezpečnostní předpisy, např. o elektrických zařízeních, plynu, hromosvodu, atd., provádějí se speciální odborné kontroly a revize ve lhůtách stanovených těmito předpisy. U tělocvičného náradí a náčiní se kromě jeho běžných kontrol v hodinách tělesné výchovy a v rámci ročních prověrek provádějí i odborné technické kontroly nejméně jednou za tři roky. Součástí prověrek je rovněž kontrola lékárniček první pomoci, a to jak z hlediska obsahu, tak lhůt použitelnosti léků. Kontrolu dodržování podmínek pro bezpečnost a ochranu zdraví žáků při činnostech, které přímo souvisejí s výchovou a vzděláváním provádí Česká školní inspekce a Svazová inspekce bezpečnosti práce ČMOS PŠ. Kromě běžné kontrolní činnosti se podílejí zejména na prošetřování smrtelných, hromadných a těžkých školních úrazů. Výkon dohledu nad bezpečností a ochranou zdraví při práci

ve školách jako celku je v působnosti ČÚBP. Školy poskytují potřebnou součinnost při výkonu kontrolních pravomocí odborovým orgánům (v souladu se ZP § 136) a orgánům státního odborného dozoru nad bezpečností a ochranou zdraví (v souladu se ZP § 138), které je provádějí podle zvláštních předpisů. **Zaměstnanci** se účastní na řešení otázek souvisejících s bezpečností a ochranou zdraví při práci prostřednictvím příslušných odborových orgánů nebo zástupců pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

3 Rizikové faktory

a) Povinnosti zaměstnavatele (§ 134 zákoníku práce)

Zaměstnavatel je povinen zajistit, aby pracoviště byla prostorově a konstrukčně uspořádána a vybavena tak, aby pracovní podmínky pro zaměstnance z hlediska bezpečnosti, hygieny a ochrany zdraví při práci odpovídaly bezpečnostním požadavkům a hygienickým limitům na pracovní prostředí a pracoviště.

b) Rizikové faktory pracovních podmínek (§ 134c ZP; §§ 37, 38, 39 odst. 2 písm. d) a § 106 zákona č. 258/2000 Sb., ve znění p. p; vyhl. č. 432/2003 Sb.; § 3 až 27 nař.vlády č.178/2001 Sb., ve znění p.p; § 3 odst. 1 písm. o) nař. vl. 378/2001 Sb.)

Pokud se na pracovištích zaměstnavatele vyskytují rizikové faktory, je zaměstnavatel povinen měřením zjišťovat a kontrolovat jejich hodnoty a zabezpečit, aby byly vyloučeny nebo alespoň omezeny na nejmenší rozumně dosažitelnou míru a při zjišťování, hodnocení a přijímání opatření k dodržení nejvyšších přípustných hodnot postupovat podle zvláštních právních předpisů. Rizikovými faktory jsou zejména faktory fyzikální (například hluk, vibrace), chemické (například karcinogeny), biologické činitele (například viry, bakterie, plísně) a nepříznivé mikroklimatické podmínky (např. extrémní chlad, teplo a vlhkost). Zaměstnavatel je povinen pravidelně kontrolovat úroveň rizikových faktorů pracovních podmínek a dodržet metody a způsob zjištění a hodnocení rizikových faktorů podle zvláštního právního předpisu (např. vyhláška č. 432/2003 Sb., nařízení vlády č. 502/2000 Sb. ve znění nařízení vlády č. 88/2004 Sb., nařízení vlády č. 480/2000 Sb., nařízení vlády č. 178/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 18/1997 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 353/1999 Sb. ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 356/2003 Sb., ve znění zákona č. 186/2004 Sb.

Práce se zobrazovacími jednotkami

Hodnocení rizika práce na zařízeních se zobrazovacími jednotkami musí zahrnovat zejména zjištění a vyhodnocení možnosti nepříznivého vlivu této

práce na zrak a psychickou zátěž, jakož i možnosti vzniku obtíží pohybového aparátu z nevhodně uspořádaného pracovního místa. Hodnocení rizika musí dále přihlídnout k tomu, že současné působení jednotlivých faktorů může zvyšovat závažnost výsledného působení. Práce na zařízeních se zobrazovacími jednotkami musí být během pracovní směny přerušována bezpečnostními přestávkami nebo změnami činnosti, jejichž účelem je snížit pracovní zátěž vyplývající z povahy práce se zobrazovací jednotkou. Bezpečnostní přestávky v délce 5 až 10 minut musí být zařazeny po každých dvou hodinách nepřetržité práce.

Biologické činitele (ZP, § 41 zákona č. 258/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů, příloha 10 k nařízení vlády č. 178/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů, vyhláška č. 432/2003 Sb.) Biologické činitele jsou např. viry, bakterie, plísně. Významným profesionálním rizikem jak z hlediska frekvence i závažnosti jsou onemocnění přenosná a parazitární, tropické choroby přenosné a parazitární, choroby přenosné ze zvířat na lidi a dále nemoci např. z prachu rostlin (textilní vlákna, dřeva) a ostatních rostlin (tabák, mouka, čaj apod.)

c) Kategorizace prací(§ 132a odst. 3 a § 134c ZP; § 37, 38,106 zák.č. 258/2000 Sb., ve znění p.p.; vyhláška č. 432/2003 Sb.; nařízení vlády č. 178/2001 Sb., ve znění p.p.)

Podle míry výskytu faktorů, které mohou ovlivnit zdraví zaměstnanců, a jejich rizikivosti pro zdraví se práce zařazují do čtyř kategorií. Kritéria, faktory a limity pro zařazení prací do kategorií stanoví prováděcí právní předpis (vyhláška č. 432/2003 Sb.). Z faktorů pracovního prostředí je ve školství rozhodující psychická a zraková zátěž, a to především učitelů. Práce učitele je proto řazena do kategorie 2 z hlediska psychické zátěže. Z hlediska zrakové zátěže nesplňuje práce učitele žádná kritéria uvedená ve vyhlášce č.432/2003 Sb., proto je řazena do kategorie 1. Práce ostatních pracovníků ve školství(školník, uklízečka, pracovníci kuchyně, apod.) jsou řazeny z hlediska psychické i zrakové zátěže do kategorie 1. Pokud jde o ostatní zaměstnance ve školství vystavené dalším faktorům pracovního prostředí (pracovníci kuchyní, údržby a praktické výuky), je nutno zajistit individuální objektivizaci rizik jejich práce.

d) Hygienické požadavky na prostory a provoz škol (předškolních zařízení a některých školských zařízení)

Hygienické požadavky na prostory a provoz škol (předškolních zařízení a některých školských zařízení- např.plocha dětského hřiště v předškolním zařízení, výška vodovodního kohoutku od podlahy v předškolním zařízení, plocha ve školních učebnách, plocha v odborných pracovnách, laboratořích

a počítačových učebnách ve školách, plocha v jazykových učebnách ve školském výchovném zařízení nebo velikost pracovišť pro rukodělné a strojní obory ve speciálních školách, atd. jsou uvedeny ve vyhlášce č. 108/2001 Sb. Další hygienické požadavky na vybavení, provoz, osvětlení, vytápění, mikroklimatické podmínky, zásobování vodou a úklid škol, předškolních zařízení a školských zařízení uvádí vyhláška č. 108/2001 Sb. a její přílohy č. 1 (Požadavky na hygienická zařízení), č. 2 (Velikosti typů nábytku – výška sedáku židle, výška desky stolku a vhodné výšky dětí), č. 3 (Požadavky na osvětlení ve školách a školských zařízeních – podle druhu prostoru a požadavky na osvětlení v předškolních zařízeních – podle druhu prostoru) a č. 4 (Výměna vzduchu v učebnách, tělocvičnách, šatnách a hygienických zařízeních zařízení pro výchovu a vzdělávání). Hygienické požadavky na umístění, prostorové podmínky, ubytování, osvětlení, vybavení a úklid, zásobování vodou, odstraňování odpadků a splaškových vod, stravování a režim dne zotavovacích akcí pro děti stanovuje vyhláška č. 106/2001 Sb., ve znění vyhlášky č. 148/2004 Sb. Hygienické požadavky na umístění, stavební konstrukci, prostorové a dispoziční uspořádání, zásobování vodou, vytápění, osvětlení, odstraňování odpadních vod, větrání a vybavení provozoven stravovacích služeb a dále podmínky výroby, přípravy, přepravy, rozvozu, značení a skladování pokrmů a jejich uvádění do oběhu, případy, kdy musí být určeny kritické body, mikrobiologické a chemické požadavky na podávané pokrmy a podmínky odběru a uchování vzorků vyrobených pokrmů stanovuje vyhláška č. 137/2004 Sb. Tento předpis dále upravuje zásady osobní a provozní hygieny, které musí být uplatňovány při výkonu činností epidemiologicky závažných.

e) Zvláštní požadavky pro stavby škol, předškolních, školských a tělovýchovných zařízení

Zvláštní požadavky pro stavby škol, předškolních, školských a tělovýchovných zařízení, např. nejmenší světlé výšky, nejmenší světlé šířky chodeb, péče o zřizování a provoz hygienických a sociálních zařízení, zásobování pitnou vodou, vytápění, větrání a úklid atd.) jsou uvedeny ve vyhlášce č. 137/1998 Sb., o obecných technických požadavcích na výstavbu.

4 Osobní ochranné pracovní prostředky

(§ 133a ZP; Metodický návod k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v regionálním školství)

Nelze-li rizika odstranit nebo dostatečně omezit technickými prostředky nebo opatřeními v oblasti organizace práce, je zaměstnavatel povinen poskytnout zaměstnancům osobní ochranné pracovní prostředky. Osobní ochranné pracovní prostředky jsou ochranné prostředky, které musí chránit zaměstnance před riziky, nesmí ohrožovat jejich zdraví, nesmí bránit při výkonu práce a musí splňovat požadavky stanovené prováděcím právním předpisem (nařízením vlády č. 21/2003 Sb. V prostředí, v němž oděv nebo obuv podléhá při práci mimořádnému opotřebením nebo znečištění, poskytuje zaměstnavatel jako osobní ochranné pracovní prostředky též pracovní oděv nebo obuv. Zaměstnavatel je povinen poskytovat zaměstnancům mycí, čisticí a dezinfekční prostředky na základě zhodnocení rozsahu znečištění zaměstnanců při práci nebo jejich ohrožení dráždivými látkami a na pracovištích s nevyhovujícími mikroklimatickými podmínkami, v rozsahu a za podmínek stanovených zvláštním právním předpisem, též ochranné nápoje. Zaměstnavatel je povinen udržovat osobní ochranné pracovní prostředky v použitelném stavu a kontrolovat jejich používání. Osobní ochranné pracovní prostředky, mycí, čisticí a dezinfekční prostředky a ochranné nápoje poskytne zaměstnavatel zaměstnanci bezplatně podle vlastního seznamu zpracovaného na základě vyhodnocení rizik a konkrétních podmínek práce. Poskytování osobních ochranných pracovních prostředků nesmí zaměstnavatel nahrazovat finančním plněním. Rozsah a bližší podmínky poskytování osobních ochranných pracovních prostředků, mycích, čisticích a dezinfekčních prostředků vláda stanovila svým nařízením č. 495/2001 Sb. Podle tohoto nařízení ochranné prostředky musí

- a) být po dobu používání účinné proti vyskytujícím se rizikům a jejich používání nesmí představovat další riziko
- b) odpovídat podmínkám na pracovišti
- c) být přizpůsobeny fyzickým předpokladům jednotlivých zaměstnanců
- d) respektovat ergonomické požadavky a zdravotní stav zaměstnanců.

Tam, kde přítomnost více než jednoho rizika vyžaduje, aby zaměstnanci používali současně více ochranných prostředků, musí být tyto ochranné prostředky vzájemně slučitelné. Zaměstnanci musí být s používáním ochranných prostředků seznámeni. Používání ochranných prostředků více zaměstnanci je možné pouze v případě, že byla učiněna opatření, která zamezí ohrožení přenosnými chorobami. Způsob, podmínky a dobu používání ochranných prostředků stanoví zaměstnavatel na základě četnosti a závažnosti vyskytujících se rizik, charakteru a druhu práce a pracoviště a s přihlédnutím k vlastnostem těchto ochranných prostředků. Při hodnocení rizik pro výběr a použití ochranných prostředků se postupuje

zejména podle přílohy č. 1 k nařízení vlády č. 495/2001 Sb. Při výběru ochranných prostředků se postupuje zejména podle příloh č. 2 a 3 k nařízení vlády č. 495/2001 Sb. K předcházení vzniku a šíření infekčních onemocnění poskytne zaměstnavatel dezinfekční prostředky. Za dezinfekční prostředky se považují též ochranné masti s dezinfekčním účinkem. Zaměstnancům, kteří přicházejí do styku s látkami, jež mohou způsobit podráždění pokožky nebo znečištění zaměstnance, poskytne zaměstnavatel podle druhu látky mycí a čisticí prostředky, jejichž doporučené množství je uvedeno v příloze č. 4 k tomuto nařízení, případně regenerační krémy a masti.

Poskytování osobních ochranných pracovních prostředků žákům

Osobní ochranné pracovní prostředky (dále jen OOPP) se žákům poskytují při praktickém vyučování, pokud to vyžaduje ochrana jejich života a zdraví. Škola je žákům poskytuje podle vlastního seznamu, zpracovaného na základě zhodnocení rizik a konkrétních podmínek na pracovišti. Vychází přitom z ustanovení zvláštního předpisu. (ZP § 132, odst. 1, 2, § 133a odst. 2 nařízení vlády č. 108/1994 Sb., nařízení vlády č. 21/2003 Sb., nařízení vlády č. 495/2001 Sb.)

5 Zdravotní způsobilost

(§ 133 odst. 1 písm. a) až d) ZP; Pracovní řád pro zaměstnance škol a školských zařízení, Metodický návod k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v regionálním školství) Zaměstnavatel je povinen nepřipustit, aby zaměstnanec vykonával práce, jejichž výkon by neodpovídal jeho schopnostem a zdravotní způsobilosti, informovat zaměstnance o tom, do jaké kategorie byla jím vykonávaná práce zařazena; kategorizaci prací upravuje zvláštní právní předpis, zajistit, aby práce v případech stanovených zvláštním právním předpisem vykonávali pouze zaměstnanci, kteří mají zdravotní průkaz,

kteří se podrobili zvláštnímu očkování nebo mají doklad o odolnosti vůči nákaze a dále sdělit zaměstnancům, které zdravotnické zařízení jim poskytuje závodní preventivní péči a jakým druhům očkování a jakým lékařským preventivním prohlídkám souvisejícím s výkonem práce jsou povinni se podrobit, umožnit zaměstnancům podrobit se těmto očkováním a účastnit se lékařských preventivních prohlídek a mimořádných preventivních prohlídek v rozsahu stanoveném zvláštními právními předpisy nebo rozhodnutím příslušného orgánu hygienické služby.

Zvláštním předpisem státní zdravotní správy, na který se odkazuje v § 28 zákoník práce, jsou **směrnice MZ č.**

49/1967 Věstníku MZ, o posuzování

14

zdravotní způsobilosti k práci, (reg. v částce 2 Sbírky zákonů roku 1968), ve znění směrnic MZ č. 17/1970 Věstníku MZ, o změnách v posuzování zdravotní způsobilosti k práci (reg. v částce 20 Sbírky zákonů roku 1970), ve znění pozdějších změn a doplňků.

Školy se řídí ustanoveními zvláštních předpisů, jež se týkají zjišťování zdravotního stavu žáků a jejich zdravotní způsobilosti pro příslušný studijní obor a pro účast na některých výchovných a vzdělávacích činnostech školy, např. na škole v přírodě, sportovních a tělovýchovných akcích, plaveckém nebo lyžařském výcviku.

Zákonní zástupci nezletilých žáků, popř. žáci, informují školu o změně zdravotní způsobilosti nebo zdravotního stavu žáka, pokud může mít vliv na studovaný

obor nebo účast na akcích uvedených v předchozím odstavci.

Ředitel školy uvolní dlouhodobě žáka z účasti na vyučování vyučovacího předmětu na základě vyjádření nebo posudku lékaře. Při uvolňování z vyučování tělesné výchovy se postupuje podle výše uvedené směrnice.

6 Péče o zdraví a bezpečnost dětí a žáků

Výchova k bezpečnosti a ochraně zdraví – má-li přinášet výsledky - předpokládá, že bude v „dobrých rukou“ dostatečně odborně způsobilých pedagogů, jak požaduje zejména školský zákon i Pracovní řád pro zaměstnance škol a školských zařízení a rovněž zákoník práce.

a) Zákon č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů (§ 38a, § 49, § 65 odst. 2 a 3)

Orgány, organizace a školy, které zabezpečují výchovu a vzdělávání, zajišťují bezpečnost a ochranu zdraví žáka při činnostech, které přímo souvisejí s výchovou a vzděláváním, soustavně vytvářejí podmínky pro bezpečnost a ochranu zdraví žáka a kontrolují jejich dodržování.

Orgány, organizace a školy, které zabezpečují výchovu a vzdělávání, zabezpečují současně i ochranu žáka před riziky poruch zdravého vývoje, pokud mohou být způsobeny nebo zvětšeny výchovnou a vzdělávací činností školy. Škola je odpovědná za bezpečnost zdravotně postižených dětí.

Součástí povinné dokumentace vedené školami jsou i knihy úrazů.

Při praktickém vyučování žáků středních škol a odborných učilišť se řídí škola i organizace příslušnými učebními plány a učebními osnovami.

Na právní poměry žáků při praktickém vyučování se vztahují ustanovení zákoníku práce, která upravují pracovní dobu a dobu odpočinku, bezpečnost a ochranu zdraví při práci, péči o pracovníky a pracovní podmínky žen a mladistvých.

Za vytvoření podmínek pro praktické vyučování žáků středních škol a odborných učilišť odpovídají školy, školská zařízení a organizace, v nichž se praktické vyučování koná.

Při praktickém vyučování žáků středních škol a odborných učilišť se řídí škola i organizace příslušnými učebními plány a učebními osnovami.

15

b) PRACOVNÍ ŘÁD pro zaměstnance škol a školských zařízení

(14 269/2001-26; Věstník MŠMT 5/2001 – článek 13 až 15)

Blíže rozvádí v souladu s právními předpisy ustanovení zákoníku práce a dalších právních předpisů a upravuje některé podrobnosti pracovněprávních vztahů podle zvláštních podmínek ve školství.

Soubor povinností zaměstnavatelů a zaměstnanců v bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a při výchovně vzdělávací činnosti se uvozuje obecným ustanovením o povinnosti všech zaměstnanců školy dbát o svou vlastní bezpečnost a zdraví i o bezpečnost a zdraví žáků.

Při výchově a vzdělávání dbají pedagogičtí pracovníci o bezpečnost a zdraví žáků, především při výuce předmětů, při nichž může docházet k častějším ohrožením

zdraví žáků. Těmito předměty a činnostmi jsou např. tělesná výchova, chemie, praktické vyučování, školní výlety, lyžařský nebo plavecký výcvik.

Pracovní řád dále zdůrazňuje oznamovací povinnosti zaměstnanců, zákazy kouření a požívání alkoholických nápojů. Stanovuje základní podmínky pro provádění dozoru nad žáky a podmínky náhrady škody.

c) METODICKÝ POKYN k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí a žáků ve školách a školských zařízeních

(29 159/2001-26; Věstník MŠMT 12/2001)

Metodický pokyn zdůrazňuje klíčová ustanovení obecně platných předpisů MŠMT pro jednotlivé typy škol a školských zařízení a doporučuje způsob postupu při zajišťování bezpečnosti a ochrany zdraví při výchově a vzdělávání dětí a žáků ve školách a školských zařízeních.

Při stanovení konkrétních opatření vychází škola z vyhledávání, posuzování a zhodnocení rizik spojených s činnostmi a prostředím v celém režimu žáka ve škole v rámci výchovného a vzdělávacího působení. Bere v úvahu možné ohrožení žáka při výuce jednotlivých předmětů, při přesunech žáků v obci v rámci školního vyučování a při účasti školy na různých akcích pořádaných ve škole i mimo školu. Přihlíží k věku žáků, jejich schopnostem, fyzické a duševní vyspělosti, zdravotnímu stavu a ukázněnosti žáků.

Škola v rámci výchovného působení seznamuje žáky s veškerým povinným rozsahem učiva týkajícího se ochrany zdraví

a bezpečí žáků, s riziky a ohrožením při dopravním provozu na komunikacích, při jejich mimoškolních aktivitách a v době školních prázdnin.

Pokud školy při výchově a vzdělávání žáků organizují praktické vyučování, odborný výcvik, případně jiné práce, mohou mladistvé žáky zaměstnávat pouze pracemi, které jsou přiměřené jejich fyzickému a rozumovému rozvoji, a poskytují jim při práci zvýšenou péči.

Metodický pokyn dále řeší problematiku zdravotní způsobilosti, osobních ochranných pracovních prostředků, poučování žáků a dozoru nad nimi, stanovuje zvláštní pravidla pro některé činnosti, např. tělesnou výchovu, plavecký a lyžařský výcvik, sportovní a turistické akce, při soutěžích a přehlídkách a zahraničních výjezdech. Přináší zásady pro evidování a registrování školních úrazů a jejich odškodňování a sledování školní úrazovosti. Zabývá se rovněž povinnostmi v kontrolní činnosti.

16

d) Dozor a dohled nad žáky

Školy jsou povinny vykonávat podle zvláštních předpisů nad nezletilými žáky náležitý dohled. Kromě bezpečnostních hledisek zajišťují pedagogičtí pracovníci při dohledu nad žáky také hledisko výchovné (dále jen dozor). Dozor zajišťují školy s přihlédnutím ke konkrétním podmínkám školy, věku žáků a dalším okolnostem. Pedagogický pracovník koná dozor nad žáky ve škole před vyučováním, po vyučování, mezi dvěma vyučovacími hodinami, podle potřeby při přechodu žáků z jedné budovy školy do druhé budovy školy, do školní jídelny, školní družiny,

atp. Při zajišťování dozoru nad žáky se postupuje podle rozvrhu dozoru, který stanoví ředitel školy.

Dozor ve škole začíná 15 minut před začátkem dopoledního nebo odpoledního vyučování a končí odchodem žáků ze školy po skončeném vyučování. Jestliže ředitel školy povolil žákům pobývat ve škole před vyučováním nebo po vyučování, zabezpečí, aby tito žáci nezůstali bez dozoru. V rozvrhu dozorů stanoví způsob jejich zabezpečení.

Při akcích konaných mimo školu, kdy místem pro shromáždění žáků není škola, počíná dozor 15 minut před dobou shromáždění na určeném místě. Po skončení akce dozor končí na předem určeném místě.

Podle rozhodnutí ředitele školy mohou dozor ve výjimečných případech konat vedle pedagogických pracovníků i jiné zletilé osoby, a to jen pokud to s nimi bylo dohodnuto. Tyto osoby musí být řádně poučeny o povinnostech dozoru a ředitel školy o tomto poučení provede písemný záznam.

Pedagogičtí pracovníci vykonávají podle pokynů ředitele dozor i mimo školu, např. ve školní jídelně, při praktickém vyučování, při kurzech, exkurzích a jiné činnosti vyplývající z učebních osnov, při účasti na soutěžích, přehlídkách, popřípadě při jejich přípravě a na jiných akcích organizovaných školou .

Při akcích konaných mimo školu, kdy jsou jejich účastníci ubytováni v jiných objektech cizích organizací, dodržují žáci bezpečnostní a protipožární pokyny platné v těchto objektech. Žáci dodržují stanovený režim dne a pokyny vydané

pro dobu nočního klidu. Za seznámení žáků s těmito pokyny a za kontrolu jejich dodržování odpovídá vedoucí akce, nebo jím určený pedagogický pracovník.

Vedoucí akce rozhodne o způsobu provádění dohledu v době nočního klidu.

O způsobu zajištění dozoru nad žáky rozhoduje ředitel školy. Pokud jsou v právních předpisech nebo v pedagogických dokumentech obsažena zvláštní ustanovení, jež mohou souviset s výkonem dozoru, např. ustanovení o dělení tříd na skupiny, nebo jiná ustanovení o poměru mezi počtem žáků a počtem dozírajících osob, případně podrobněji určují způsob dozoru (dozor, dozor stálý, přímý dozor v některých případech praktického vyučování), dodržuje ředitel školy tato zvláštní ustanovení.

da) Mateřské školy

(vyhláška č. 35/1992 Sb., ve znění vyhlášky č. 235/2003 Sb.

Za bezpečnost dětí v mateřské škole odpovídají po celou dobu výchovné práce s dětmi pedagogičtí pracovníci mateřských škol, a to od doby převzetí dětí od jejich zástupce nebo jím ověřené osoby

17

až do doby jejich předání zástupci dítěte nebo jím pověřené osobě. V době nočních služeb a pomocných výchovných prací v internátních mateřských školách odpovídají za bezpečnost dětí pomocní vychovatelé. Jejich počet stanoví ředitel tak, aby byl zajištěn dostatečný dohled nad dětmi.

db) Speciální školy. Speciální mateřské školy

(vyhláška č. 127/1997 Sb., ve znění vyhlášky č. 236/2003 Sb.

Ředitel speciální mateřské školy a speciální školy určí počty žáků v jednotlivých třídách s přihlédnutím k pedagogickým, hygienickým, ekonomickým a prostorovým podmínkám, může dělit třídy na skupiny v souladu s učebním plánem a požadavky na bezpečnost žáků a ochranu jejich zdraví, určí počty skupin a počet žáků ve skupině s ohledem na specifika postižení žáků, charakter vyučovacího předmětu a podmínky školy. Při péči o zdraví a při dozoru nad žáky speciálních škol postupují školy podle obecných předpisů platných pro základní a střední školy (s odchylkami při koupání a plaveckém výcviku, lyžařském výcviku).

dc) Základní škola

(vyhláška č. 291/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů)

Třídy se naplňují do počtu 30 žáků. Ředitel školy stanoví s přihlédnutím k pedagogickým, hygienickým, ekonomickým a prostorovým podmínkám počty žáků v jednotlivých třídách, může stanovit i vyšší počet žáků ve třídě, umožňují-li to pedagogické, hygienické a prostorové podmínky školy. Ředitel může v souladu s učebním plánem dělit třídy na skupiny, počet skupin a počet žáků ve skupině určí podle podmínek školy a charakteru vyučovacího předmětu a v souladu s požadavky na bezpečnost a ochranu zdraví žáků.

Při akcích organizovaných mimo sídlo školy vykonává dozor do počtu 25 žáků jeden pedagogický pracovník.

Při větším počtu žáků zajistí ředitel školy účast další zletilé osoby.

Výjimku z počtu osob vykonávajících

dozor nad žáky stanoví ředitel školy, a to s ohledem na náročnost zajištění bezpečnosti v prostředí, v němž se budou žáci pohybovat.

dd) Školní družiny a školní kluby

(vyhláška č. 87/1992 Sb.)

Za bezpečnost žáků v družině nebo v klubu odpovídají pedagogičtí pracovníci družiny nebo klubu, a to od příchodu žáka až do odchodu žáka z družiny nebo klubu. Příklad a odchod žáka je zaznamenán v docházkovém sešitě. Při přechodu žáků ze školy do družiny určí ředitel školy s přihlédnutím na náročnost zajištění bezpečnosti dětí pedagogického pracovníka, případně dalšího pracovníka zajištěním dozoru nad žáky. Do klubu žáci docházejí samostatně.

Při činnosti organizované mimo objekt družiny nebo klubu, popřípadě školy, odpovídá za bezpečnost do počtu 25 žáků jeden pedagogický pracovník. Ředitel může při vyšším počtu žáků nebo vyžaduje-li to náročnost zajištění dozoru nad žáky v prostředí, v němž se budou pohybovat, určit další pracovníky odpovídající za bezpečnost žáků.

18

Při činnostech družiny nebo klubu sloužících žákům speciálních základních škol, zvláštních škol, speciálních osmiletých gymnázií a pomocných škol se počet žáků, za jejichž bezpečnost odpovídá jeden pedagogický pracovník, rovná počtu žáků v příslušné třídě.

de) Střední školy

(vyhláška č. 354/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů)

Třídy se na základě přijímacího řízení

naplňují do počtu 30 žáků. Ředitel střední školy může v odůvodněných případech a s přihlédnutím k pedagogickým, hygienickým i prostorovým podmínkám stanovit vyšší počet žáků ve třídě, zejména v případě přestupu žáka z jiné střední školy, změny studijního nebo učebního oboru a opakování ročníku, nejvýše však 33.

Praktické vyučování se uskutečňuje ve školách, ve školských zařízeních a v organizacích. Ředitel střední školy může při praktickém vyučování v souladu s učebním plánem dělit třídy na skupiny, Počet skupin a počet žáků ve skupině určí podle podmínek školy, charakteru vyučování a podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví žáků.

Pokud se praktické vyučování uskutečňuje v organizacích, uzavře ředitel školy s organizací dohodu, v níž se stanoví mj. ... pracovní a hygienické podmínky, podmínky poskytování osobních ochranných prostředků, opatření k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při praktickém vyučování.

Odborný výcvik vyučuje mistr odborné výchovy ve skupinách. Procvičování dovedností žáků se provádí za vedení a dozoru instruktorů. Instruktor vede současně nejvýše 3 žáky.

df) Domovy mládeže

Základní organizační jednotkou výchovně vzdělávací činnosti v domově je výchovná skupina, která se naplňuje do počtu 24 ubytovaných žáků, nebo 15 ubytovaných žáků cizí státní příslušnosti nebo shodného s počtem žáků ve třídě speciální školy, pokud se jedná o žáky speciálních škol. Výjimky z maximálního

počtu žáků ve výchovné skupině určuje ředitel domova nebo ředitel střední školy, jejíž součástí domov je.

Pomocní vychovatelé vykonávají noční službu. Jejich počet stanoví ředitel domova nebo ředitel střední školy s přihlédnutím k počtu budov, jejich rozmístění, počtu žáků, zásadám bezpečnosti a hospodárnosti.

V případě, že noční služba není zabezpečena pomocnými

vychovateli, vykonávají noční pohotovost a dohled mimo pracovní dobu od 22:00 do 6:00 hodin vychovatelé.

dg) Školy v přírodě

Do školy v přírodě nemůže být vyslán žák, jehož zdravotní stav by mohl být tímto pobytem ohrožen, a žák, který by mohl zdravotně ohrozit ostatní žáky. Ředitel vysílající školy nebo předškolního zařízení zabezpečí při výjezdu do školy v přírodě odborně i zdravotně způsobilý doprovod v takovém počtu, aby byla zajištěna výchova a výuka žáků, včetně žáků se zdravotním postižením, jejich bezpečnost a ochrana zdraví podle příslušných právních předpisů.

19

dh) Kvalifikovaný pedagogický dozor

Je požadován dále Organizačními řády Středoškolské odborné činnosti, Olympiády v českém jazyce, Chemické olympiády, Biologické olympiády, Matematické olympiády a Fyzikální olympiády, Turnaje mladých fyziků, Soutěže mladých historiků, soutěží v cizích jazycích.

di) Výjezdy do zahraničí (základních a středních škol)

K zajištění výjezdů do zahraničí a k výkonu pedagogického dozoru nad žáky během jeho trvání, vyše ředitel pořádající školy (školského úřadu) své pedagogické pracovníky na zahraniční pracovní cestu podle příslušných ustanovení zákoníku práce. Školy zajišťují bezpečnost a ochranu zdraví žáků a vytvářejí pro to nezbytné podmínky, k nimž patří i zajištění pedagogického dozoru ve smyslu Pracovního řádu pro pedagogické pracovníky a ostatní zaměstnance škol a školských zařízení, včetně náležitého dohledu nad nezletilými žáky ve smyslu občanského zákoníku.

K zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví budou žákům prokazatelně uděleny pokyny.

e) Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí a žáků

ve školách a školských zařízeních

(č.j. 29 159 /2001 – 26)

ea) Omezení pro činnost žáků

Pokud školy při výchově a vzdělávání žáků organizují praktické vyučování, odborný výcvik, případně jiné práce, mohou mladistvé žáky zaměstnávat pouze pracemi, které jsou přiměřené jejich fyzickému a rozumovému rozvoji a poskytují jim při práci zvýšenou péči

eb) Zvláštní pravidla při některých činnostech

Kromě obecných zásad úrazové prevence jsou při některých činnostech dodržována zvláštní pravidla. Je tomu tak zejména při výuce některých odborných předmětů se zvýšeným rizikem ohrožení zdraví a života, při praktickém vyučování, při výuce tělesné výchovy, koupání, plaveckém a lyžařském výcviku, sportovních a turistických akcích . Ve všech

takových případech klade škola zvýšený důraz na dodržování bezpečnostních předpisů, pokynů a zásad úrazové prevence pedagogickými pracovníky i žáky.

Důsledně je vyžadováno ukázněné chování žáků.

Při pohybových činnostech (míčové hry, apod.) se účastníci řídí ustanoveními o bezpečnosti obsaženými v pravidlech pro danou věkovou skupinu a jejich modifikaci pro dané prostorové podmínky školy a ustanovením soutěžních řádů daných sportů.

Při praktickém vyučování, sportovních a jiných činnostech, kde je zvýšená možnost ohrožení zdraví, odkládají žáci na určená místa ozdobné a jiné předměty, jako náramky, náušnice, náhrdelníky, prsteny, ozdobné kroužky, aj. Řídí se přitom pokyny vyučujícího, který nedovolí, aby se žák bez odložení uvedených předmětů účastnil příslušné činnosti.

Žáci používají pracovní oděv nebo cvičební úbor a obuv a mají výstroj podle druhu vykonávané činnosti a podle pokynů učitele, který dodržování tohoto požadavku kontroluje.

1. Praktické vyučování

Při praktickém vyučování musí být pracoviště a jeho vybavení, včetně pracovního nářadí, v nezávadném stavu a musí

20

odpovídat požadavkům předpisů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Musí být dodržovány bezpečnostní i hygienické předpisy a ustanovení učebních dokumentů o dělení tříd na skupiny, odůvodněná bezpečnostními hledisky. Žákům jsou podle potřeby přidělovány OOPP.

Pokud se praktické vyučování uskutečňuje v jiné organizaci, musí být v dohodě, kterou o tom škola s organizací uzavírá, obsažena mimo jiné i ustanovení o opatřeních k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků, včetně poskytování OOPP.

2. Tělesná výchova

Při výuce tělesné výchovy dodržuje škola platné učební osnovy, metodické a didaktické zásady. Bezpečnost žáků při tělesné výchově zajišťuje učitel svou přítomností po celou dobu vyučování. V nezbytném a výjimečném případě vyučující cvičení dočasně přeruší a zajistí dozor zletilou osobou. Vydává jasné, přesné a žákům srozumitelné povely a pokyny, kontroluje bezpečnost a funkčnost tělocvičného náradí a náčiní před zahájením cvičení. Přihlíží zejména k fyzické vyspělosti žáků, k jejich věku a předchozím zkušenostem. Při pohybových činnostech v přírodních podmínkách je třeba volit terén a překážky úměrné možnostem žáků. K zařazení sportovních odvětví, jejichž obsah není v učebních osnovách podrobně rozveden (netradiční sporty), musí mít učitel povolení ředitele školy a dodržovat bezpečnostní pravidla i metodické postupy pro danou věkovou kategorii platné v oblasti školního nebo svazového sportu.

3. Koupání

Koupání se provádí pouze na vyhrazených místech, kde není koupání zakázáno. Učitel osobně předem ověří bezpečnost místa pro koupání, přesně vymezí prostor, kde se žáci mohou pohybovat (plavat), a učiní taková opatření, aby měl přehled o počtu koupajících se žáků ve

skupině. Skupina na jednoho učitele je maximálně deset žáků, pro žáky speciálních škol se počet řídí zvláštním předpisem. Učitel rozdělí žáky na dvojice, které se vzájemně při koupání sledují. Po skončení koupání skupiny žáků učitel vždy překontroluje počet žáků.

4. Plavecký výcvik

Plavecký výcvik se uskutečňuje v zařízeních k tomu určených. Žáci se jej účastní po předchozím souhlasu lékaře.

Při plaveckém výcviku se třída na základní škole dělí na skupiny. Nejvyšší počet žáků-plavců ve skupině je 15, žáků-neplavců 10. Pro žáky speciálních škol se počet řídí zvláštním předpisem uvedeným v článku 8. Plavecký výcvik provádí vyučující jen s jednou skupinou žáků .

Vyučující má přehled o celém prostoru výcviku, a všech žácích ve vodě. Po skončení výcviku překontroluje počet žáků.

Vyučující věnuje zvláštní péči neplavcům. Jejich výcvik se provádí podle možností odděleně v bazénu s mělkou vodou.

Za bezpečnost žáků při plaveckém výcviku v cizím zařízení odpovídají ti, kdo jej přímo vedou. Za bezpečnost žáků do doby jejich předání pracovníkům pověřeným vedením plaveckého výcviku odpovídají pedagogičtí pracovníci, kteří žáky na plavecký výcvik doprovázejí.

Pedagogický pracovník je přítomen po celou dobu výcviku. V dohodách uzavíraných o využívání cizích zařízení

k plaveckému výcviku je nutno upravit ve smyslu těchto zásad podrobně povinnosti zaměstnanců zúčastněných stran, týkajících se jejich odpovědnosti za bezpečnost žáků.

Pokud v celém průběhu výcviku nemůže být zachován náležitý přehled o všech jeho účastnících, pedagogický pracovník, nebo cvičitel plavání přeruší.

5. Lyžařský výcvik

Lyžařský výcvik je veden kvalifikovanými instruktory, jejichž kvalifikaci si ověří ředitel školy. Jejich práci řídí vedoucí zájezdu určený ředitelem školy, který též schvaluje plán výcviku. Vedoucí zájezdu před odjezdem na lyžařský výcvik upozorní na nutnost seřízení bezpečnostního vázání lyží. Žáci prokáží seřízení bezpečnostního vázání lyží potvrzením servisu, popř. čestným prohlášením zákonných zástupců, nebo svým v případě zletilých žáků.

Žáci jsou rozděleni do družstev podle výkonnosti a zdravotního stavu. Tato hlediska dodržují instruktoři i v průběhu výcviku, při výběru místa výcviku, zvláště též na sjezdových tratích a za ztížených podmínek, na zledovatělém povrchu, za snížené viditelnosti, apod. Družstvo má nejvýše 15 členů, u žáků se zdravotním postižením se počet snižuje vzhledem k charakteru postižení a dalším okolnostem.

Při zájezdu je nutná účast zdravotníka.

Lanovky a vleky se používají pro organizovaný výcvik po řádném poučení o

všech pravidlech o jízdě na vlecích a lanovkách. Během pobytu na horách je nutno dbát všech pokynů Horské služby a výstražných značek. Za nepříznivých podmínek (hustá mlha, sněhová bouře,

teplota pod -12 °C) se výcvik a horské výlety omezují, případně nekonají.

Výcvik se provádí v terénu, který odpovídá lyžařské vyspělosti členů družstva.

Zvýšená pozornost se věnuje výběru terénu pro začínající lyžaře, zvláště s bezpečným dojezdem.

Při výletu jedou žáci ve skupině v pravidelných odstupech, které se při snížené viditelnosti zkracují až na dotek. Skupina se řídí pokyny vedoucího, který jede v čele. V závěru jede vždy zkušený lyžař. V průběhu akce se často provádí překontrolování počtu účastníků. Totéž se provádí při jejím zakončení. O trase a časovém plánu výletu musí být informován personál ubytovacího zařízení.

Uvedené zásady se dodržují přiměřeně i při lyžařském výcviku konaném v hodinách tělesné výchovy v místě, nebo v blízkosti školy.

Do programu lyžařského zájezdu je možno zařadit i výcvik na snowboardu za předpokladu, že ho vede kvalifikovaný instruktor a jsou dodržována pravidla bezpečnosti při jízdě na snowboardu. Při organizaci výcviku je nutno dbát, aby nedocházelo ke kolizi mezi účastníky obou výcviků.

6. Sportovně turistické kurzy

Před zahájením cyklistického kurzu ověří vedoucí kurzu povinné vybavení, technický stav jízdních kol (včetně povinnosti mít ochrannou přilbu) a znalosti žáků o pravidlech silničního provozu (zákon č. 361/2000 Sb.) bez jejichž znalostí se žáci nemohou kurzu zúčastnit. V

22

silničním provozu má družstvo maximálně 10 cyklistů, za které odpovídá vedoucí

družstva. Trasu přesunu volí vedoucí kurzu s ohledem na výkonnost a zdravotní stav žáků, na stav a frekvenci dopravy na komunikaci, atd.

Před zahájením kurzu jsou účastníci poučeni školou o vhodné výstroji. Při nástupu na kurz je provedena určeným zaměstnancem její kontrola. Bez potřebného vybavení nemohou být žáci do kurzu přijati.

Kurzy jsou zajišťovány kvalifikovanými instruktory (pedagogy). Jejich činnost řídí a kontroluje vedoucí kurzu. Zároveň kontroluje dodržování předpisů o bezpečnosti a ochraně zdraví. Žáci se dělí do družstev podle výkonnosti. Družstvo má nejvíce 15 žáků, pokud není zvláštními předpisy stanoven pro některé činnosti počet nižší. Družstvo žáků speciálních škol tvoří polovina nejvyššího počtu žáků třídy stanoveného zvláštním předpisem. Počet instruktorů nesmí být menší než počet družstev. Účastní-li se kurzu více než 30 žáků, musí škola zajistit zdravotníka. Kurzy s počtem do 30 žáků musí doprovázet tři dospělé osoby, z nichž jedna musí mít absolvován kurz první pomoci.

Vybavení, technický stav jízdních kol (včetně povinnosti mít ochrannou přilbu) a znalosti žáků o pravidlech silničního provozu (zákon č. 361/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů) bez jejichž znalostí se žáci nemohou kurzu zúčastnit.

V silničním provozu má družstvo maximálně 10 cyklistů, za které odpovídá vedoucí družstva. Trasu přesunu volí vedoucí kurzu s ohledem na výkonnost a zdravotní stav žáků, na stav a frekvenci dopravy na komunikaci, atd.

6.1 Provoz na pozemních komunikacích

(zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, vybraná ustanovení, ve znění pozdějších předpisů) – výběr.

Účastník provozu na pozemních komunikacích je každý, kdo se přímým způsobem účastní provozu na pozemních komunikacích (§ 2).

Hry dětí na pozemní komunikaci jsou dovoleny jen v obytné zóně (§ 39).

Řidič nesmí připustit, aby počet přepravovaných osob starších 12 let překročil počet povolených míst určených k přepravě osob (§ 48).

Vedoucí útvaru chodců může být jen osoba starší 15 let, která je k tomu dostatečně způsobilá, pro organizovanou skupinu dětí, které dosud nepodléhají povinné školní docházce, platí ustanovení pro chodce (vlevo), vedoucí organizovaného útvaru školní mládeže nebo organizované skupiny dětí, které dosud nepodléhají povinné školní docházce je oprávněn při přecházení vozovky zastavovat vozidla (§ 56 odst. 4, 6, 7).

Cyklista mladší 15 let je povinen za jízdy používat ochrannou přilbu, mít ji nasazenou a řádně připevněnou na hlavě, dítě mladší 10 let smí jet na silnici, místní komunikaci jen pod dohledem osoby starší 15 let, to neplatí pro jízdu na chodníku, cyklistické stezce, osoba starší 15 let smí vést osobu mladší 7 let (§ 58 odst. 1, 2, 3).

Zastavovat vozidla je oprávněna - osoba pověřená okresním úřadem k zajištění bezpečného přechodu dětí a školní mládeže přes pozemní komunikaci v blízkosti školního zařízení. Pověřená osoba

je povinna při výkonu činnosti být označena podle prováděcího předpisu. Může

23

se používat zastavovací terčik, vztyčená paže, za snížené viditelnosti červené světlo, znamení k zastavení vozidla se musí dávat včas a zřetelně s ohledem na okolnosti provozu na pozemních komunikacích tak, aby řidič mohl bezpečně zastavit vozidlo a aby nedošlo k ohrožení bezpečnosti provozu na pozemních komunikacích, pověřenou osobou může být pouze osoba starší 18 let, která je k činnosti dostatečně způsobilá (platí odst.1 j), pověřená osoba musí mít při činnosti u sebe pověření vydané okresním úřadem. Pověření musí být časově omezeno, nejdéle na dobu jednoho roku. Na požádání je pověřená osoba povinna prokázat se policistovi platným pověřením, pověřená osoba může zastavovat vozidla pouze na přechodu pro chodce. Kde přechod pro chodce není, nebo je neschůdný, smí zastavovat vozidla i na jiném místě na vozovce, pověřená osoba nesmí zastavovat vozidla v blízkosti křižovatky s řízeným provozem, a to ani na přechodu pro chodce (§ 79 odst. 1, 3, 4, 5, 6, 7).

Posuzuje lékař pro účely zákona: a) praktický lékař, b) lékař zařízení závodní preventivní péče, registrující praktický lékař je povinen předat lékaři závodní preventivní péče na jeho vyžádání výpis ze zdravotnické dokumentace (§ 84 odst. 4, 5).

6.2 Vodní turistika

Před zahájením kurzu vodní turistiky zjistí vedoucí kurzu stupeň plavecké vyspělosti

žáků Vedoucí kurzu odpovídá za zhodnocení stavu sjížděné řeky. Instruktor odpovídá nejvýše za pět kanoí nebo kajaků , nebo za dvě pramice. Při obtížnějších podmínkách vedoucí kurzu počet lodí na jednoho instruktora sníží. Žáci jsou vybaveni při jízdě na proudící vodě plovací vestou, při jízdě na divoké vodě nebo obtížně sjízdných propustech plovací vestou a přilbou. Pokud se v průběhu jízdy na divoké podmínky zhorší nebo se zvýší riziko, vedoucí kurzu jízdu přeruší, nebo sjíždění ukončí. Při horské turistice musí instruktor seznámit žáky s možným nebezpečím hrozícím v horách. Při horských túrách musí důsledně respektovat aktuální podmínky, zejména povětrnostní a pokyny Horské služby. Před začátkem túry oznamuje kompetentní osobě směr a cíl túry a předpokládaný čas návratu . Hlásí včas eventuální zdržení. Na horskou túru doprovázejí družstvo nebo skupinu žáků vždy nejméně dva instruktoři.

6.3 Horolezecký výcvik

Horolezecký výcvik, včetně základního, může provádět pouze kvalifikovaný instruktor horolezectví (pedagog) – člen horolezeckého svazu při dodržení všech bezpečnostních pravidel daných Českým horolezeckým svazem.

7. Bezpečnost žáků při soutěžích a přehlídkách

Školy zajišťují péči o bezpečnost a zdraví žáků na soutěžích a přehlídkách pořádaných pro žáky /viz výše/. Pokud dozor nad nezletilými žáky včetně dopravy neprovádějí zákonní zástupci žáků, zajišťuje vysílající škola po dohodě s organizátorem soutěže nebo přehlídky

dozor. Po dobu vlastní soutěže přebírá náležitý dohled nad žáky organizátor soutěže.

Vyhlašuje počátek a konec soutěže nebo přehlídky a zajišťuje podmínky pro bezpečnou účast žáků poskytnutím případných OOPP, náležitým vybavením laboratoří a jiných soutěžních míst.

8. Zahraniční výjezdy

Školy odpovídají za bezpečnost a ochranu zdraví žáků při zahraničních výjezdech, které organizují v souvislosti s výchovně vzdělávací činností školy. o konkrétních opatřeních a poučeních žáků, případně jejich zákonných zástupců, se pořizuje před uskutečněním výjezdu zápis podepsaný jeho účastníky.

f) Dokumentace BOZP

Jednotná dokumentace vedená organizací umožňuje hodnocení stavu BOZP podle jednotlivých kritérií a na základě shodných časových úseků.

Vedením jednotné dokumentace je také zajištěno soustředění informací a podkladů pro příslušné kontrolní orgány.

Dokumentaci BOZP, kterou je povinna organizace vést, tvoří zejména :doklady o stavu budov a dalších prostor, zejména doklady o kolaudaci budov, dílen, laboratoří, tělocvičen, atd. a stavební plány objektů, apod., zprávy z každoročních prověrek BOZP včetně plánu ozdravných opatření ze všech pracovišť, doklady o zprovoznění a předepsaných prověrkách , kontrolách, zkouškách a revizích vnitřního vybavení a technických zařízení ,dokumentace ke kotelně a jejímu provozu, školní řády dílen, laboratoří, tělocvičen, odborných učeben, apod., zápisy o provedeném školení a přezkušování

pracovníků, vedoucích zaměstnanců, topičů, řidičů, svářečů, elektrikářů, chemické látky a přípravky žáků, dětí, doložení evidence pracovní doby, přesčasové práce, ověřování znalostí, dokumentace k ustanovení odborných pracovníků pro BOZP a PO, včetně jejich pracovní náplně, kniha úrazů, záznamy o školních a pracovních úrazech, přehled registrovaných školních a pracovních úrazů, jejich odškodňování, zprávy ze šetření příčin smrtelných, těžkých a hromadných školních úrazů, zprávy ze šetření smrtelných pracovních úrazů, rozborů školních úrazů (od 1.9. – 31.8. příslušného školního roku), rozborů pracovních úrazů (za kalendářní rok), nemoci z povolání – za posledních pět let, zajištění závodní preventivní péče, včetně doložení zdravotní způsobilosti jednotlivých zaměstnanců (týká se i externích pracovníků, kategorizace prací v souladu se ZP § 133, odst.1 b, vyhl. č. 432/2003 Sb., provozní řád škol, školských zařízení (dle zákona č. 258/2000 Sb., § 7), prevence rizik v souladu se ZP § 132 , odst. 1 , § 132 a vyhledání rizik a v návaznosti na to přidělení OOPP, údržba a čištění OOPP, kontrola používání OOPP, vedení evidence OOPP, vypracování vlastního seznamu v souladu se ZP a nařízením vlády č. 495/2001 Sb., dokumentace k pracím a pracovištím zakázaným ženám, těhotným ženám, matkám do konce 9. měsíce po porodu a mladistvým, zápisy o výsledcích kontrol provedených kontrolními orgány – IBP, OOVZ, zřizovateli, odbory školství KÚ, apod., kniha závad a zprávy o stavu BOZP, rozpis dozorů nad žáky a

zajišťování první pomoci.

7 Související předpisy

1) Zákon ČNR č. 76/1978 Sb., o školských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů (úplné znění v zákoně č. 395/1991 Sb.)

25

2) Zákon č. 29/1984 Sb., o soustavě základních, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů (úplné znění v zákoně č. 258/1996 Sb.)

3) Zákon ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů

4) Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, ve znění pozdějších předpisů

5) Nařízení vl. č. 68/1997 Sb., kterým se stanoví míra vyučovací povinnosti učitelů a míra povinností výchovné práce ostatních pedagogických pracovníků ve školství, ve znění pozdějších předpisů

6) Nařízení vlády č. 11/2002Sb., kterým se stanoví vzhled a umístění bezpečnostních značek a zavedení signálů, ve znění pozdějších předpisů

7) Nařízení vl. č. 19/2003 Sb., kterým se stanoví technické požadavky na hračky

8) Vyhláška MŠMT č. 188/1991 Sb., o postupech a úkolech školských orgánů a organizací při řízení a přípravě mládeže pro povolání ve středních odborných učilištích a střediscích praktického vyučování ve znění pozdějších předpisů

9) Vyhláška MŠMT č. 291/1991 Sb., o základní škole, ve znění pozdějších předpisů,

- 10) Vyhláška MŠMT č. 292/1991 Sb., o základních uměleckých školách ve znění pozdějších předpisů
- 11) Vyhláška MŠMT ČR č. 353/1991 Sb., o soukromých školách, ve znění zákona č. 138/1995 Sb.
- 12) Vyhláška MŠMT ČR č. 354/1991 Sb., o středních školách, ve znění pozdějších předpisů
- 13) Vyhláška MŠMT č. 35/1992Sb., o mateřských školách, ve znění vyhlášky č. 235/2003 Sb.
- 14) Vyhláška MŠMT č. 64/1992 Sb., o domovech mládeže, ve znění pozdějších předpisů
- 15) Vyhláška MŠMT č. 87/1992 Sb., o školních družinách a o školních klubech
- 16) Vyhláška MŠMT č. 432/1992 Sb., o střediscích pro volný čas dětí a mládeže
- 17) Vyhláška MŠMT č. 303/1996 Sb., o školách v přírodě
- 18) Vyhláška MŠMT č. 127/1997 Sb., o speciálních školách a speciálních mateřských školách, ve znění pozdějších předpisů
- 19) Vyhláška MZ č. 84/2001 Sb., o hygienických požadavcích na hračky a výrobky pro děti ve věku do 3 let
- 20) Vyhláška MZ č. 108/2001 Sb., kterou se stanoví hygienické požadavky na prostory a provoz škol, předškolních zařízení a některých školských zařízení
- 21) Vyhláška č. 288/2003 Sb., kterou se stanoví práce a pracoviště, které jsou zakázány těhotným ženám, kojícím ženám a matkám do konce devátého měsíce po porodu a mladistvým, a podmínky, za nichž mohou mladiství výjimečně tyto práce konat z důvodu přípravy na povolání

- 22) Vyhlášky MZ č. 135/2004 Sb., kterou se stanoví hygienické požadavky na koupaliště, sauny a hygienické limity v pískovištích
- 23) Výnos MŠ ČSR č. j. 13 825/75-200 z 29. 5. 1975, jímž se mění směrnice o organizaci lyžařského výcviku žáků a učňů
- 26
- 24) Směrnice MŠ ČSR č. j. 29 394/72-200 z 1. 12. 1972 o organizaci lyžařských zájezdů žáků a učňů
- 25) Směrnice MŠ o organizování základního plaveckého výcviku na prvním stupni základní školy č.j. 21 840/80-200 (Věstník MŠ a MK, sešit 9/1980)
- 26) Metodický návod Ministerstva školství, k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v regionálním školství č.j. 10 007/1998-26 (Věstník MŠMT, sešit č.4/1998)
- 27) Metodický pokyn MŠMT č.j.: 29 159/2001-26 k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí a žáků ve školách a školských zařízeních ze dne 9. listopadu 2001
- 28) Metodický pokyn č.j. 18338/94-50 k organizování sportovně turistických kurzů (věstník MŠMT, sešit 9/1994)
- 29) Metodický návod MŠ ČSR č.j. 12 419/73-200 z 2. 5. 1973 k organizaci lyžařského výcviku žáků a učňů
- 30) Metodický pokyn MŠMT ČR č.j. 24 799/93-50 ze dne 6. prosince 1993 k organizaci lyžařského výcviku žáků základních a středních škol (Věstník MŠMT sešit č. 12/1993)
- 31) Metodický pokyn č.j. 25 861/93-50 z 6. prosince 1993 k personálnímu zabezpečení lyžařských výcvikových

zájezdů pořádaných základními a středními školami a ke vzdělání instruktorů školního lyžování pro lyžařské výcvikové zájezdy

32) Metodický návod k zavedení jednotné metodiky evidence, výkaznictví a rozborů školní a mimoškolní úrazovosti dětí, žáků škol a výchovných zařízení a studentů vysokých škol č.j. 33 238/1975-42 (Věstník MŠ a MK ČSR, sešit 1/1976)

33) Metodické pokyny pro údržbu a opravy tělocvičného náradí – vydané ČSTV v roce 1974 (pro potřeby škol doplněny a vydány Ústavem rozvoje vysokých škol ČR pod názvem „Údržba tělovýchovného náradí a náčiní“

34) Pokyn MŠMT č.j. 16 741/97-20 k výjezdům základních a středních škol do zahraničí (Věstník MŠMT sešit 5/1997) ve znění pokynu č.j. 20 029/98-22 (Věstník MŠMT sešit 10/1998)

35) Pracovní řád pro zaměstnance škol a školských zařízení č.j.: 14 269/2001- ze dne 16. května 2001

36) Informace MŠMT k výuce plavání žáků I. stupně základní školy v rámci povinné tělesné výchovy č.j. 29248/96-50

37) ČSN EN 957-1+A1 (94 0201) Stacionární tréninková zařízení. Část 1:

Základní bezpečnostní požadavky a zkušební metody (11.98) (norma stanoví základní bezpečnostní požadavky pro používání tréninkových zařízení - posilovacích náradí, norma se nevztahuje na stacionární tréninková zařízení určená pro děti)

38) ČSN EN 913 Tělocvičná náradí. Základní

- bezpečnostní požadavky a
zkušební metody (10.97)
- 39) ČSN EN 914 (94 0341) Tělocvičné
nářadí - bradla paralelní a bradla o
nestejně výšce žerdí. Funkční a bezpečnostní
požadavky a zkušební metody
(10.97)
- 40) ČSN EN 12196 (94 0344) Gymnastické
nářadí - Kůň a koza -
Funkční a bezpečnostní požadavky,
zkušební metody (08.03)
- 41) ČSN EN 12197 (94 0345) Gymnastické
nářadí – Hrazda - Bezpečnostní
požadavky a zkušební metody
(09.01)
- 42) ČSN EN 12346 (94 0346) Gymnastické
nářadí – Žebřiny, průlezky a
šplhací rámy – Bezpečnostní požadavky
(08.01)
- 43) ČSN EN 12655 (94 0347) Gymnastické
nářadí – Gymnastické kruhy
- Funkční a bezpečnostní požadavky,
zkušební metody (08.01)
- 44) ČSN EN 12432 (94 0348) Gymnastické
nářadí – Kladina – Funkční
a bezpečnostní požadavky a zkušební
metody (09.01)
- 45) ČSN EN 12503-1 (94 0349) Sportovní
žíněnky – Část 1: Žíněnky pro
gymnastiku, bezpečnostní požadavky
(09.02)
- 46) ČSN EN 12503-2 (94 0349) Sportovní
žíněnky – Část 2: Žíněnky pro
skok o tyči a skok vysoký, bezpečnostní
požadavky (09.02)
- 47) ČSN EN 12503-3 (94 0349) Sportovní
žíněnky – Část 3 Žíněnky pro judo,
bezpečnostní požadavky (09.02)
- 48) ČSN EN 1176-1 (94 0515) Zařízení
dětských hřišť - Část 1: Všeobecné

bezpečnostní požadavky a zkušební metody (8.00)

49) ČSN EN 1176-7 (94 0515) Zařízení dětských hřišť - Část 7: Pokyny pro zřizování, kontrolu, údržbu a provoz (12.98)

50) ČSN EN 1177 (94 0516) Povrch hřiště tlumící náraz - Bezpečnostní požadavky a zkušební metody (12.98), změna A1 (02.03)

51) ČSN EN 1271 (94 0517) Zařízení hracích ploch. Zařízení pro volejbal. Funkční a bezpečnostní požadavky, zkušební metody (09.01)

52) ČSN EN 1270+A1 (94 0518) Zařízení hracích ploch - Zařízení pro basketbal. Funkční a bezpečnostní požadavky, zkušební metody (09.01)

53) ČSN EN 748+A1(94 0510) Zařízení hracích ploch. Branky na fotbal. Funkční a bezpečnostní požadavky, zkušební metody (11.98)

54) ČSN EN 749+A1 (94 0511) Zařízení hracích ploch. Branky pro házenou. Funkční a bezpečnostní požadavky, zkušební metody (11.98)

55) ČSN EN 750+A1 (94 0512) Zařízení hracích ploch. Branky pro pozemní hokej. Funkční a bezpečnostní požadavky, zkušební metody (11.98)

56) ČSN EN 1509 (94 0514) Zařízení hracích ploch. Zařízení pro badminton. Funkční a bezpečnostní požadavky, zkušební metody (12.97)

57) ČSN EN 1510 (94 0513) Zařízení hracích ploch. Zařízení pro tenis. Funkční a bezpečnostní požadavky, zkušební metody (12.97)

58) ČSN EN 1069-1 (94 0910) Vodní skluzavky vysoké 2 m a více. Část 1:

Bezpečnostní požadavky a zkušební metody (09.01)

59) ČSN EN 1069-2 (94 0910) Vodní skluzavky vysoké 2 metry a více.

Část 2: Pokyny (09.01)

60) ČSN EN 13451-1 (94 0915) Vybavení plaveckých bazénů. Část 1: Všeobecné bezpečnostní požadavky a zkušební metody (07.02)

61) ČSN EN 13451-3 (94 0915) Vybavení plaveckých bazénů. Část 3: Další specifické bezpečnostní požadavky a zkušební metody pro přívod a odtok vody (06.02)

62) ČSN EN 13613 (94 2840) Kolečková sportovní zařízení – Skateboardy - Bezpečnostní požadavky a zkoušení (07.02)